

Nieuwe ondergrondse 150 kV-hoogspanningsverbinding Eindhoven Oost – Maarheeze

Voornemen en participatie

Status: Definitief

Datum: 9 december 2025

Documentnummer: 6230440

Inhoud

Inleiding en Leeswijzer 3

1. Voornemen 5

1.1	Waarom is er een nieuwe verbinding nodig?	5
1.2	Opgave en doelstelling	6
1.3	Gewijzigd bevoegd gezag en aanpassing procedure	6
1.4	Planning	6
1.5	Projectprocedure	7
1.5.1	Projectprocedure stap 1: Kennisgeving voornemen	7
1.5.2	Projectprocedure stap 2: Kennisgeving participatie	8
1.5.3	Projectprocedure stap 3: Verkenning	8
1.5.4	Projectprocedure stap 4: Voorkeursbeslissing	8
1.5.5	Projectprocedure stap 5: Projectbesluit	8
1.6	Formele inspraakmomenten in de procedure	9
1.7	Samenhang met andere projecten	10

2. Participatie 12

2.1	Inleiding	12
2.2	Waarom participatie?	12
2.3	Uitgangspunten	13
2.4	Communicatie	14
2.5	Stakeholders	14
2.6	Stappenplan Participatie	15
2.7	Beroep	21
2.8	Het vervolg: voor elke fase passende participatie	21

Bijlage 1 | Lijst met begrippen en afkortingen 22

Inleiding en Leeswijzer

Netbeheerder TenneT heeft de provincie Noord-Brabant gevraagd een projectprocedure te starten voor de aanleg van een nieuwe ondergrondse 150 kV-kabelverbinding tussen de hoogspanningsstations Eindhoven Oost en Maarheeze. Deze projectprocedure zal bepalen waar de nieuwe ondergrondse 150 kV-verbinding exact komt te liggen. Dit document beschrijft het project en de stappen van de projectprocedure. Ook legt het document uit hoe iedereen kan meedenken en meepraten.

Vanaf 2022 tot 2024 is initiatiefnemer TenneT met de betrokken gemeenten in het gebied en met de gemeente Eindhoven als coördinerend bevoegd gezag al eerder een procedure gestart om de verzwaring van het tracé in de gemeentelijke omgevingsplannen vast te leggen, vooruitlopend op de inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet op 1 januari 2024. In die procedure heeft de gemeente Eindhoven al het volgende document gepubliceerd (hierna te noemen concept-NRD):

Titel:	Toelichting kennisgeving voornemen en milieueffectrapportage
Ondertitel:	Netuitbreiding Eindhoven Oost – Maarheeze 150 kV
Document referentienummer:	NL23-648800269-63885
Datum publicatie:	9 november 2023
Link naar document:	https://www.tennet.eu/nl/projectnieuws directe-link-naar-notitie-reikwijdte-en-detailniveau-nrd

Een ieder die dat wilde heeft een zienswijzen kunnen inbrengen ten aanzien van dit document in de periode van 9 november 2023 tot en met 28 december 2023. De commissie MER heeft op dit document ook al een advies gegeven op 6 maart 2024, zie: <https://www.commissiemer.nl/adviezen/3788>.

Omdat de Omgevingswet op 1 januari 2024 in werking is getreden met nieuwe besluitvormingsprocedures en vanwege het verzoek van initiatiefnemer TenneT om de bevoegdheid van de gemeenten over te dragen aan de provincie, wordt door de provincie nu de projectprocedure voor de vaststelling van een projectbesluit zoals opgenomen in de Omgevingswet gevolgd. Daarbij start de provincie de procedure voor dit project niet helemaal opnieuw, maar neemt het gemeentelijke document “Toelichting kennisgeving voornemen en milieueffectrapportage” en de daarop ingediende zienswijzen en het advies van de commissie MER over van de gemeenten en borduurt daarop voort in de projectprocedure.

Hoe deze verandering van bevoegd gezag en te volgen procedure eruit ziet, en welke implicaties deze verandering heeft op de besluitvorming en de projectprocedure leest u in voorliggend document.

Omdat de provincie met de projectprocedure voortborduurt op de stappen die in de gemeentelijke procedure zijn gezet, dient voorliggend document “Voornemen & Participatie” nadrukkelijk als een aanvulling/wijziging op het eerder door de gemeente Eindhoven gepubliceerde document.

Allereerst bevat voorliggend document de onderbouwing voor twee wettelijke kennisgevingen, namelijk de kennisgeving van het voornemen (hoofdstuk 1) en de kennisgeving participatie (hoofdstuk 2). Mogelijkerwijs heeft u naar aanleiding van de eerdere publicatie concept-NRD door de gemeente Eindhoven op deze onderdelen al een zienswijze ingediend. De Nota van Zienswijzen behandelt de zienswijzen die in de gemeentelijke procedure al zijn ingediend alsmede het advies van de commissie MER op dit onderdeel. Daarnaast worden de wijzigingen en aanvullingen op de concept-NRD toegelicht.

In deze projectprocedure is het mogelijk om te reageren op alle onderdelen uit Hoofdstuk 1 – Voornemen en Hoofdstuk 2 – Participatie.

Wilt u mogelijke oplossingen aandragen voor de opgave zoals beschreven in het voornemen of wilt u reageren op de wijze waarop de participatie wordt vormgegeven? Dat kunt u vanaf 9 januari 2026 tot en met 19 februari 2026 doen. Hieronder leest u op welke wijze u dit kan doen.

Het voorliggende document is digitaal in te zien en ook te downloaden via www.overheid.nl. De toelichting is tevens digitaal in te zien op de projectwebsite van TenneT: <https://www.tennet.eu/nl/projecten/provincies/noord-brabant/nieuwe-ondergrondse-verbinding-eindhoven-oost-maarheeze>

Evenals op de projectwebsite van de provincie Noord-Brabant: www.brabant.nl/eindhovenooostmaardeeze

Het digitaal indienen van een reactie kan uitsluitend met het formulier dat hiervoor beschikbaar is op de provinciale website via: www.brabant.nl/eindhovenooostmaardeeze

Een schriftelijke reactie kunt u sturen naar: provincie Noord-Brabant, Postbus 90151 5200 MC 's-Hertogenbosch. Een schriftelijke reactie moet zijn voorzien van een datum, naam, adres en handtekening, graag onder vermelding van 'reactie voornemen en participatie Netuitbreiding Eindhoven Oost – Maarheeze 150 kV'. Reacties kunnen niet per e-mail worden ingediend.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 – Voornemen: beschrijft het voornemen van dit project en welke partij het bevoegd gezag is voor dit project.

Hoofdstuk 2 – Participatie: licht toe op welke manier en in welke fase derden kunnen meedenken en meedoen.

Bijlage 1 – Lijst van begrippen en afkortingen: Hierin vindt u een lijst van begrippen en afkortingen.

Nota van zienswijze op de notitie Reikwijdte en Detailniveau: beschrijft wat er gedaan is met de eerder ingediende zienswijzen. Daarnaast wordt ook toegelicht hoe wordt omgegaan met de adviezen van de commissie MER en welke aanvullingen er zijn op de NRD.

1. Voornemen

1.1 Waarom is er een nieuwe verbinding nodig?

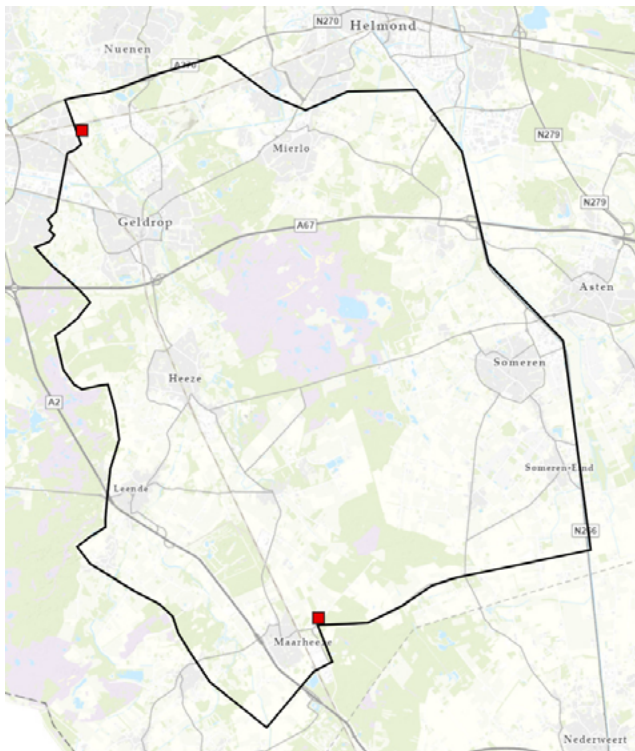
Er is te weinig ruimte op het elektriciteitsnet

De vraag naar en het aanbod van (duurzame) elektriciteit wordt steeds groter. Bijvoorbeeld door het laden van elektrische auto's, het verwarmen van huizen en het opwekken van elektriciteit met zonnepanelen of windmolens. Al deze elektriciteit moet vervoerd worden via de kabels die er op dit moment liggen (het elektriciteitsnet). Omdat de ontwikkelingen op dit moment zó snel gaan en de groei van (duurzame) elektriciteit zo groot is, is er niet genoeg ruimte op het net. Om te voorkomen dat Brabant zonder elektriciteit komt te zitten en dat onder andere nieuwe huizen, bedrijven en scholen geen aansluiting kunnen krijgen op het net, moet het elektriciteitsnet verzaamd en uitgebreid worden.

Nieuwe kabelverbinding onder de grond tussen Eindhoven Oost en Maarheeze

Een van de projecten in Brabant om het elektriciteitsnet uit te breiden, is een nieuwe ondergrondse kabelverbinding tussen Eindhoven Oost en Maarheeze. Tussen deze twee 150 kV-hoogspanningsstations komt een nieuwe verbinding. Deze nieuwe ondergrondse kabel helpt om de betrouwbaarheid van het elektriciteitsnet in heel Brabant te verhogen.

In figuur 1-1 is het zoekgebied weergegeven waarbinnen wordt gezocht naar de locatie voor een nieuwe ondergrondse verbinding tussen de hoogspanningsstations Eindhoven-Oost en Maarheeze.

Figuur 1-1 Zoekgebied tracé Eindhoven Oost-Maarheeze

1.2 Opgave en doelstelling

De opgave, en daarmee ook de doelstelling, van dit project is:

Het realiseren van een nieuwe ondergrondse 150 kV-hoogspanningsverbinding tussen de hoogspanningsstations Eindhoven Oost en Maarheeze.

1.3 Gewijzigd bevoegd gezag en aanpassing procedure

In het concept-NRD is beschreven dat vanwege de gemeente overstijgende belangen destijds in gezamenlijk overleg is afgesproken dat de gemeente Eindhoven als coördinerend bevoegd gezag zal optreden gedurende het project. Dit hield in dat de gemeente Eindhoven een coördinerende rol had, maar alle afzonderlijke gemeenten nog wel optraden als individueel bevoegd gezag. In de oorspronkelijke procedure werd geanticipeerd op de Omgevingswet die op 1 januari 2024 in werking is getreden.

In de oorspronkelijke procedure bleek het niet mogelijk om het tracé planologisch ruimtelijk vast te leggen. Omdat gemeenten op korte termijn hun omgevingsplannen niet kunnen wijzigen. Tegelijkertijd dient TenneT haar assets publiekrechtelijk beschermd te hebben. In afstemming met alle betrokken gemeenten (Cranendonck, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Nuenen en Someren), provincie Noord-Brabant en TenneT is besloten om de procedure aan te passen.

In de nieuwe procedure is provincie Noord-Brabant bevoegd gezag waarbij gedeputeerde staten van Noord-Brabant een projectbesluit vaststellen (inclusief voorkeursbeslissing) onder toepassing van de projectprocedure zoals bedoeld in de Omgevingswet. Via deze nieuwe projectprocedure kan het tracé planologisch ruimtelijk vastgelegd worden. De provincie Noord-Brabant voert de procedure niet geheel opnieuw uit, maar zal voortbouwen op de reeds uitgevoerde stappen in de oude procedure. De provincie Noord-Brabant neemt de concept-NRD over. Tevens wordt het advies commissie MER en eerder ingediende zienswijzen overgenomen. De provincie Noord-Brabant pakt het onderdeel Voornemen en Participatie (dit document) wel geheel opnieuw op vanwege de inwerkingtreding van de Omgevingswet en het op rechtmatige wijze volgen van de projectprocedure voor het vast te stellen project-besluit.

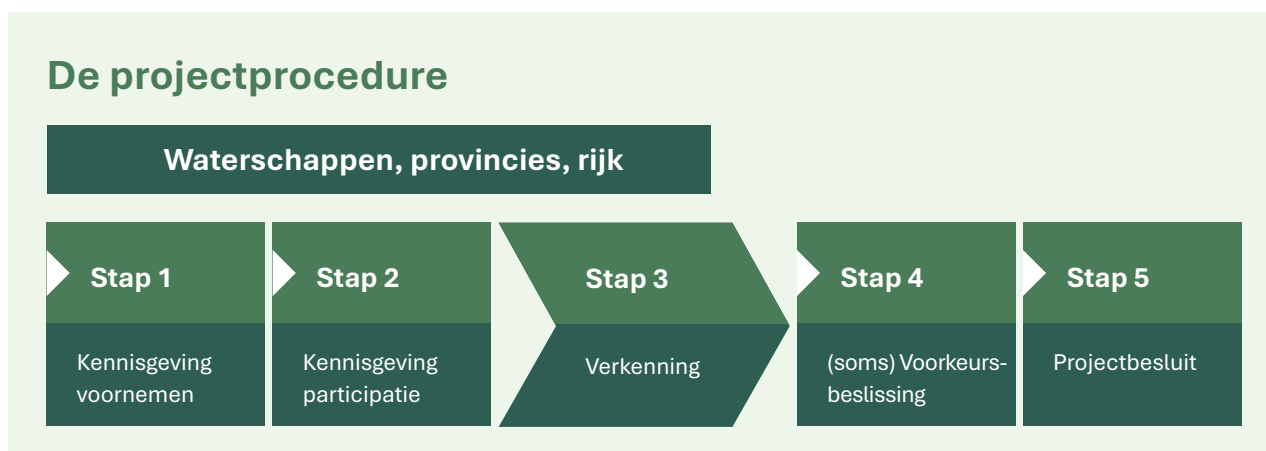
De provincie Noord-Brabant zal overleg en afstemming hebben met de verschillende gemeenten, maar is bevoegd het projectbesluit ook zonder medewerking van de gemeenten vast te stellen. TenneT blijft in de nieuwe situatie nog steeds de initiatiefnemer van het project.

1.4 Planning

In de projectprocedure zal een projectbesluit worden vastgesteld. Daarvoor wordt ook een voorkeursbeslissing genomen. Na het nemen van de voorkeursbeslissing, gebaseerd op het plan-MER, wordt ten behoeve van de beoordeling van de milieueffecten van het concrete project ook nog een project-MER opgesteld. In paragraaf 1.5 wordt de projectprocedure toegelicht. Voor het doorlopen van de projectprocedure hebben initiatiefnemer TenneT en de provincie Noord-Brabant gezamenlijk een planning gemaakt.

1.5 Projectprocedure

De projectprocedure bestaat uit vijf formele projectprocedure stappen zie figuur 1-2. In de volgende sub-paragrafen is per stap toegelicht wat het inhoudt.

Figuur 1-2 Overzicht projectprocedure

1.5.1 Projectprocedure stap 1: Kennissegeving voornemen

Met de kennisgeving voornemen geeft het bevoegd gezag aan dat het een verkenning gaat uitvoeren naar een bestaande of toekomstige opgave in de fysieke leefomgeving en of het voorafgaand aan het vaststellen van het projectbesluit wel of geen voorkeursbeslissing neemt. Met het oog op de uit te voeren verkenning krijgt iedereen de gelegenheid om mogelijke oplossingen aan te dragen voor de betreffende opgave. Het bevoegd gezag geeft ook de uitgangspunten aan voor de oplossingen die kunnen worden aangedragen.

In dit geval betreft de opgave een nieuwe ondergrondse 150 kV-hoogspanningsverbinding tussen de hoogspanningsstations Eindhoven Oost en Maarheeze. Voor deze hoogspanningsverbinding wordt een voorkeursbeslissing genomen en een projectbesluit vastgesteld. Er kunnen oplossingen worden aangedragen voor dit project. Hierbij zijn onderstaande uitgangspunten van belang:

- De verbinding moet aansluiten op de hoogspanningsstations Eindhoven-Oost en Maarheeze. Dit houdt in dat de nieuwe verbinding niet kan aansluiten op bestaande verbindingen. De nieuwe ondergrondse hoogspanningsverbinding is geen vervanger voor de bestaande bovengrondse hoogspanningsverbinding, maar een uitbreiding op het net. Beide hoogspanningsverbindingen zullen dus blijven bestaan.
- De verbinding loopt ondergronds, tenzij dit technisch niet mogelijk is, om overlast voor omwonenden te beperken en de ruimtelijke druk te beperken.
- De verbinding mag niet onder bebouwing of verblijfslocaties doorlopen, omdat TenneT te allen tijde onderhoud moet kunnen plegen aan de hoogspanningsverbindingen in geval dit nodig is.
- Het tracé van de verbinding heeft een breedte van 11,0m.

Omdat de provincie als bevoegd gezag een deel van de procedure van de gemeenten heeft overgenomen, worden ook de eerder bij de gemeenten ingediende zienswijzen meegenomen bij de beslissing of zij de voorgedragen oplossingen redelijkerwijs in ogenschouw neemt of niet. Deze hoeven niet opnieuw te worden ingediend.

1.5.2 Projectprocedure stap 2: Kennisgeving participatie

In de kennisgeving participatie staat hoe het bevoegd gezag de verschillende partijen betreft. Partijen zoals burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen.

In dit document wordt beschreven hoe de participatie wordt vormgegeven. Wie worden betrokken bij de participatie, waarover kan dan worden geparticipeerd en op welk moment gebeurt dit? Welke rol speelt de initiatiefnemer van het project in het kader van de participatie, en wat doet het bevoegd gezag precies?

In deze projectprocedure wordt er voor gekozen om gelijktijdig kennis te geven van het voornemen en van de wijze waarop participatie plaatsvindt. Procedurestappen 1 en 2 worden dus gecombineerd in voorliggend document.

1.5.3 Projectprocedure stap 3: Verkenning

Door de verkenning wil het bevoegd gezag inzicht krijgen in wat de opgave precies is, en of er relevante ontwikkelingen zijn voor de fysieke leefomgeving. Ook geeft de verkenning inzicht in de mogelijke oplossingen voor die opgave. Hieronder vallen mogelijk ook oplossingen die door anderen zijn aangedragen en waarvan het bevoegd gezag na beoordeling besluit die mee te nemen in de verkenning.

Het bevoegd gezag bepaalt zelf de invulling van de verkenning. De verkenning moet uiteindelijk voldoende informatie bieden om een voorkeursbeslissing te kunnen nemen. In de verkenning wordt ook een plan-MER opgesteld. De plan-MER vormt naast andere zaken input voor het nemen van de voorkeursbeslissing. Naast de milieueffecten die onderzocht worden in de plan-MER worden de alternatieven ook beoordeeld op andere aspecten zoals bedrijfsbelangen en het financiële aspect. Al deze aspecten dienen als input om uiteindelijk een integrale afweging te maken in de voorkeursbeslissing.

1.5.4 Projectprocedure stap 4: Voorkeursbeslissing

De voorkeursbeslissing is de afsluiting van de verkenning. In de voorkeursbeslissing geeft het bevoegd gezag aan welke oplossing de voorkeur van het bevoegd gezag heeft. Ook staat erin hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen zijn betrokken en wat de resultaten zijn van de uitgevoerde verkenning. Hierbij moet in elk geval worden ingegaan op de door derden voorgedragen mogelijke oplossingen en indien aan de orde, uitgebrachte adviezen van deskundigen daarover.

1.5.5 Projectprocedure stap 5: Projectbesluit

Het voorkeursalternatief dat in de voorkeursbeslissing is gekozen, wordt vervolgens uitgewerkt tot een concreet project. In het projectbesluit neemt het bevoegd gezag een beslissing over het concrete project. Daarbij weegt het alle relevante belangen die spelen tegen elkaar af. Dit doet het bevoegd gezag op basis van een project-MER die door de initiatiefnemer wordt opgesteld en aangeleverd. Ook geeft het bevoegd gezag inzicht in de maatregelen en voorzieningen voor de fysieke leefomgeving die genomen worden om het project te realiseren. Het projectbesluit kan ook direct vergunningplichtige activiteiten regelen of andere besluiten bevatten. Deze zijn dan integraal onderdeel van het projectbesluit en hier hoeft dan niet meer apart over besloten te worden.

1.6 Formele inspraakmomenten in de procedure

Tijdens het hele project is er dialoog met burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen om besluiten en werkzaamheden voor te bereiden. Dit betreft de participatie. Genoemde partijen kunnen hierdoor in een zo vroeg mogelijk stadium meedenken over het voorgenomen projectbesluit, waardoor ieders belangen vroeg in beeld komen en er ook samenhang ontstaat tussen deze belangen (zie hoofdstuk 2). Het helpt de effecten van het project in beeld te brengen en zorgt dat argumenten voor alternatieven goed worden afgewogen.

Het proces voor een plan-MER en project-MER wordt afgestemd met het participatieproces van de projectprocedure. Daarnaast zijn er formele inspraakmomenten in de projectprocedure ten aanzien van ontwerp-besluiten, zoals bij de ontwerp-voorkeursbeslissing en het ontwerp-projectbesluit. Deze inspraakprocedures geven de mogelijkheid om in het formele besluitvormingsproces een zienswijze in te dienen ten aanzien van het ter inzage gelegde ontwerp. Het bevoegd gezag moet deze zienswijzen meewegen bij de vaststelling van het definitieve besluit. Tegen het definitieve projectbesluit kan beroep worden ingediend bij de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

	Besluiten of documenten ter inzage	Reageren door
1	Voornemen en Participatie (Dit document, u kunt alleen reageren op hoofdstuk 1 – Voornemen en hoofdstuk 2 - Participatie)	Reactie
2	Ontwerp Voorkeursbeslissing, plan-MER en IEA	Zienswijze
3	Ontwerp projectbesluit en project-MER	Zienswijze
4	Definitief projectbesluit	Beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (rechtszaak)

In bovenstaande tabel zijn de besluiten en documenten opgenomen die door de provincie Noord-Brabant ter inzage worden gelegd. De besluiten en documenten zijn vanaf hun publicatie te vinden op de projectwebsite van de provincie Noord-Brabant: www.brabant.nl/eindhovenooostmaarheeze. Vanaf het moment van publicatie kan iedereen zes weken lang reageren.

- Een **zienswijze** is een formele reactie op de ontwerp voorkeursbeslissing of ontwerp projectbesluit. Het bevoegd gezag, de provincie Noord-Brabant, betreft deze zienswijzen bij het nemen van het definitieve besluit. In een zienswijzennota bij het definitieve besluit worden de zienswijzen beantwoord.
- Een **reactie** op een ander document dat ter inzage ligt heet een reactie. Deze reacties worden beantwoord in een nota van antwoord en betrokken bij het participatieproces.

1.7 Samenhang met andere projecten

De samenhang tussen het tracé Eindhoven Oost naar Maarheeze en andere energieprojecten in de regio is weergegeven in figuur 1-3. Daarin is de deelnetkaart regio Eindhoven opgenomen.

Hierin zijn de verschillende projecten weergegeven waaraan TenneT werkt. Tevens staat hier op aangegeven in welke fase deze projecten zich bevinden. Deze kaart is ook terug te vinden op <https://www.tennet.eu/nl/projecten/provincies/noord-brabant>.

De projecten met een raakvlak op dit project zijn:

1. **Uitbreiding hoogspanningsstation Eindhoven – Oost**

TenneT werkt samen met Enexis aan de uitbreiding van het hoogspanningsstation Eindhoven Oost. Deze uitbreiding is noodzakelijk vanwege de groeiende opwekking en het gebruik van elektriciteit in de regio, onder andere door zonneparken, windturbines, elektrische voertuigen en warmtepompen. Daarnaast leveren huishoudens steeds vaker stroom terug via zonnepanelen. Om te voorkomen dat er problemen ontstaan op het elektriciteitsnet, werkt TenneT samen met Enexis aan een toekomstbestendig net.

2. **Uitbreiding hoogspanningsstation Maarheeze**

Het hoogspanningsstation Maarheeze wordt vernieuwd en opgewaardeerd, wat de betrouwbaarheid en capaciteit van het netwerk in de regio verbetert. Dit is van belang voor de aansluiting van de nieuwe 150 kV-hoogspanningsverbinding.

3. **Netuitbreiding 380 kV Maasbracht - Eindhoven**

Een nieuwe bovengrondse 380 kV-verbinding tussen Eindhoven en Maasbracht kan invloed hebben op de ruimtelijke inpassing en coördinatie van de nieuwe 150 kV-hoogspanningsverbinding.

De samenhang en afhankelijkheid tussen de verschillende projecten wordt nader onderzocht in de plan-MER en project-MER. De communicatie omtrent dit project en Maasbracht – Eindhoven wordt op elkaar afgestemd.

Het is mogelijk om te reageren op alle onderdelen uit hoofdstuk 1 - Voornemen.

Wilt u een mogelijke oplossing aandragen? Dat kunt u vanaf 9 januari 2026 tot en met 19 februari 2026 doen. In de inleiding leest u hoe u exact een reactie kunt indienen.

Noord-Brabant

Regio Eindhoven

Figuur 1-3 Deelnetkaart regio Eindhoven

2. Participatie

In dit hoofdstuk wordt de werkwijze beschreven hoe participatie wordt ingericht tijdens het project. In de concept-NRD van de gemeente Eindhoven is een stappenplan participatie opgenomen. Omdat de procedure is gewijzigd, veranderen ook stappen in het project. Dit heeft ook invloed op de manier waarop de participatie wordt ingericht.

2.1 Inleiding

Provincie Noord-Brabant, als bevoegd gezag, is in dit project verantwoordelijk voor de participatie. TenneT, als initiatiefnemer, vervult een grote rol bij de invulling hiervan. In het participatieplan wordt de omgeving (bewoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden) betrokken in het proces naar het nemen van een besluit. De provincie Noord-Brabant doet dat ten eerste door de omgeving zo goed mogelijk te informeren. Ten tweede geeft de provincie Noord-Brabant iedereen de kans om op belangrijke momenten mee te praten en te reageren op de plannen.

Het is mogelijk om te reageren op alle onderdelen van hoofdstuk 2 – participatie

Wilt u een reactie geven? Dat kunt u vanaf 9 januari 2026 tot en met 19 februari 2026 doen.

In de inleiding leest u hoe u exact een reactie kunt indienen.

De provincie Noord-Brabant en TenneT vinden het belangrijk dat iedereen kan zeggen hoe participatie in dit project eruit moet zien. Daarom worden bewoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen van harte uitgenodigd om mee te denken. Dat kan door te reageren op dit voorstel voor participatie. Participatiemomenten kunnen worden gewijzigd of geactualiseerd als dat tijdens het project nodig blijkt. In de inleiding van dit document is opgenomen hoe u kunt reageren.

2.2 Waarom participatie?

De aanleg van een nieuwe, ondergrondse hoogspanningsverbinding heeft invloed op de omgeving, voornamelijk tijdens de aanleg van de kabel. Het is daarom belangrijk om zorgvuldige afwegingen te maken en omgevingsbelangen mee te nemen. Ook zal participatie worden ingezet om eventuele zorgen en suggesties op te halen bij belanghebbenden. Een belangrijk thema zijn de zorgen omtrent gezondheidsrisico's. TenneT hanteert hiervoor standaard voorzorgsmaatregelen en daarnaast is het uitgangspunt dat de kabel waar mogelijk ondergronds wordt aangelegd. De exacte maatregelen die TenneT doorvoert worden gedurende het project met belanghebbenden gecommuniceerd. Omdat deze maatregelen afhankelijk zijn van de exacte locatie van de nieuwe hoogspanningsverbinding kunnen deze op dit moment nog niet exact worden bepaald.

Hiervoor is het nodig om al in een vroeg stadium te weten welke omgevingsbelangen en ontwikkelingen er zijn. TenneT gebruikt in het project in eerste instantie alleen openbare data. Bepaalde gebied specifieke informatie is vooral voorhanden bij lokale stakeholders. Om uiteindelijk te komen tot een gedragen tracékeuze, dient ook gebied specifieke en lokale kennis te worden meegenomen in het project. Stakeholders (bewoners, grondeigenaren en andere belanghebbenden) in de omgeving wordt gevraagd mee te denken en gebiedskennis, ideeën, oplossingen en koppelkansen aan te dragen. Op deze manier kan beter rekening gehouden worden met belangen en wensen van betrokken personen en partijen. Daarnaast neemt door samenwerking doorgaans begrip voor elkaars belangen en standpunten toe. Hierbij wordt gebouwd aan langlopende relaties met stakeholders uit het gebied die ook van belang zijn voor de beheerbaarheid – na de aanleg – van de hoogspanningsverbinding. Zo kunnen andere initiatieven of ontwikkelingen naar voren komen die gecombineerd zouden kunnen worden met dit project.

2.3 Uitgangspunten

De participatie in dit project kent vier uitgangspunten:

1. Alle belangen kennen en weten wat er speelt

Door in een vroeg stadium contact te leggen met burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties, en andere bestuursorganen (zoals van gemeenten en waterschappen) in het zoekgebied, worden de belangen geïnventariseerd. Door tijd te besteden aan het inzicht krijgen in elkaars belangen, ideeën en plannen worden de belangrijkste kwesties en kansen vroegtijdig boven tafel gekregen en besproken met de omgevingspartijen.

2. Iedereen transparant informeren over keuzes en afwegingen

Informatie over het project en het proces om te komen tot een tracé voor de ondergrondse kabel wordt actief gedeeld. De keuzes worden gemaakt op basis van zorgvuldige afwegingen, waarbij gemotiveerd wordt hoe de omgevingsbelangen hierin zijn betrokken en wat deze keuzes betekenen. Daarin wordt duidelijk gemaakt wat wel en niet kan en waarom.

3. Helder verhaal met een duidelijke rol en verantwoordelijkheid

De ambitie is dat het voor iedereen in de omgeving duidelijk is wie betrokken is bij het project, wat ieders rol en verantwoordelijkheid is. Door bereikbaar en benaderbaar te zijn, kan iedereen vragen, zorgen en inbreng geven.

4. Participatie die aansluit bij de fase

Participatie is maatwerk, omdat ieder project en iedere omgeving uniek is. De mate van participatie sluit aan bij de fase in de procedure en de participatiebehoefte van de omgevingspartijen. De rol en belangen van een gemeente zijn anders dan van die van een bewoner. Dat vraagt om een passende vorm van betrokkenheid. Maatwerk betekent ook dat rekening wordt gehouden met de voorkeuren van omgevingspartijen over de manier waarop, waarover en wanneer zij geïnformeerd willen worden.

Participatie volgt de stappen van de projectprocedure. Tijdens het proces veranderen zorgen en behoeftes van omgevingspartijen. Daarom wordt de wijze van participatie geactualiseerd/gewijzigd als dat nodig blijkt in het project.

2.4 Communicatie

In dit project wordt helder gecommuniceerd en wordt toegankelijk taalgebruik gehanteerd. Er wordt zorg gedragen voor transparante communicatie en worden er afspraken gemaakt over afzenderschap van de communicatie. Er wordt gecommuniceerd over dit project via:

- De projectwebsite van TenneT: <https://www.tennet.eu/nl/projecten/provincies/noord-brabant/nieuwe-ondergrondse-verbinding-eindhoven-oost-maarheeze>
- De projectwebsite van provincie Noord-Brabant: www.brabant.nl/eindhovennoostmaarheeze
- Kanalen van de betrokken gemeenten, denk aan de gemeentelijke website en social media kanalen.
- Stakeholders worden door middel van verschillende digitale en fysieke informatiebijeenkomsten geïnformeerd over de nieuw aan te leggen verbinding. Via bovenstaande kanalen worden zij geïnformeerd over wanneer deze bijeenkomsten plaatsvinden en waarover deze gaan.
- Contactpersonen van al bekende omgevingspartijen ontvangen, kort na de publicatie van de kennisgeving, bericht over de start van het project en de procedure.
- Na vaststelling van de voorkeursbeslissing worden perceeleeigenaren, die binnen het voorkeurs tracé vallen, per brief uitgenodigd voor de informatiebijeenkomst.
- In de maandelijkse online nieuwsbrief van TenneT wordt gecommuniceerd over energieprojecten in de regio Eindhoven. Geïnteresseerden kunnen zich daarvoor via de projectwebsite van provincie Noord-Brabant en TenneT inschrijven.

Belangrijke communicatie vindt plaats omtrent deze documenten/gebeurtenissen:

Document / gebeurtenis	Reageren door
Publicatie voornemen en participatie	Reactie (enkel op hoofdstuk 1 – Voornemen hoofdstuk 2 – Participatie)
Informatiebijeenkomsten	Reactie op locatie (vragen, feedback, suggesties, zorgen, voorkeuren, etc.)
Publicatie ter inzagelegging ontwerp voorkeursbeslissing met plan-MER	Zienswijze
Vaststellen en publicatie voorkeursbeslissing en eventueel een voorbereidingsbesluit	Niet mogelijk
Publicatie terinzagelegging ontwerp projectbesluit met project-MER	Zienswijze
Vaststellen en publicatie projectbesluit	Beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (rechtszaak)

2.5 Stakeholders

Verschillende stakeholders worden betrokken in dit project. Hierbij zijn omwonenden en perceeleeigenaren zeer belangrijke stakeholders in het participatieproces. Ook lokale overheden, zoals gemeenten en waterschappen zijn belangrijke stakeholders.

Daarnaast zijn enkele maatschappelijke organisaties en lokale bestuursorganen betrokken bij het proces.

2.6 Stappenplan Participatie

2.6.1 Stap 1: Vaststellen zoekgebied tracéstudie (reeds uitgevoerd)

In november 2022 zijn de eerste stappen gezet door het vaststellen van een zoekgebied. Communicatie heeft plaatsgevonden tussen de betrokken gemeenten, destijds de bevoegde gezagen, en TenneT, over het voornemen om een nieuwe kabel tussen de hoogspanningsstations Eindhoven Oost en Maarheeze aan te leggen.

Doel participatie:

- Informeren over de opgave en uitgangspunten van het voornemen en voorstel voor participatie.
- Vooraf afstemmen en input ophalen voor voornemen en voorstel voor participatie.

Participatieactiviteiten:

Activiteit	Toelichting	Door wie	Voor wie	Datum
Informeren voornemen en participatie	Persoonlijke gesprekken over opgave en onderwerpen voornemen. Informeren wie, wanneer, waarover betrekken.	TenneT en bevoegd gezag	Betrokken gemeenten	Q4 2022
Werk sessie participatie	Werk sessie over opgave en wie, wanneer, waarover betrekken.	TenneT en bevoegd gezag	Betrokken gemeenten	Q4 2022

2.6.2 Stap 2: Bepalen corridors (reeds uitgevoerd)

In de tweede stap van het project is onder andere de omvang, de opzet van het onderzoek en zijn de tracéalternatieven onderzocht.

Binnen het zoekgebied is een GIS analyse uitgevoerd waarbij diverse belemmerende gebiedskenmerken in beeld gebracht zijn. In combinatie met input vanuit gemeenten, de provincie en stakeholders als waterschappen, natuurorganisaties, NAK (Nederlandse Algemene Keuringsdienst) en NVWA (Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit) zijn vier corridors van circa 800 meter breed bepaald. Gezien deze fase een hoog abstractieniveau kent is de participatie daarop afgestemd.

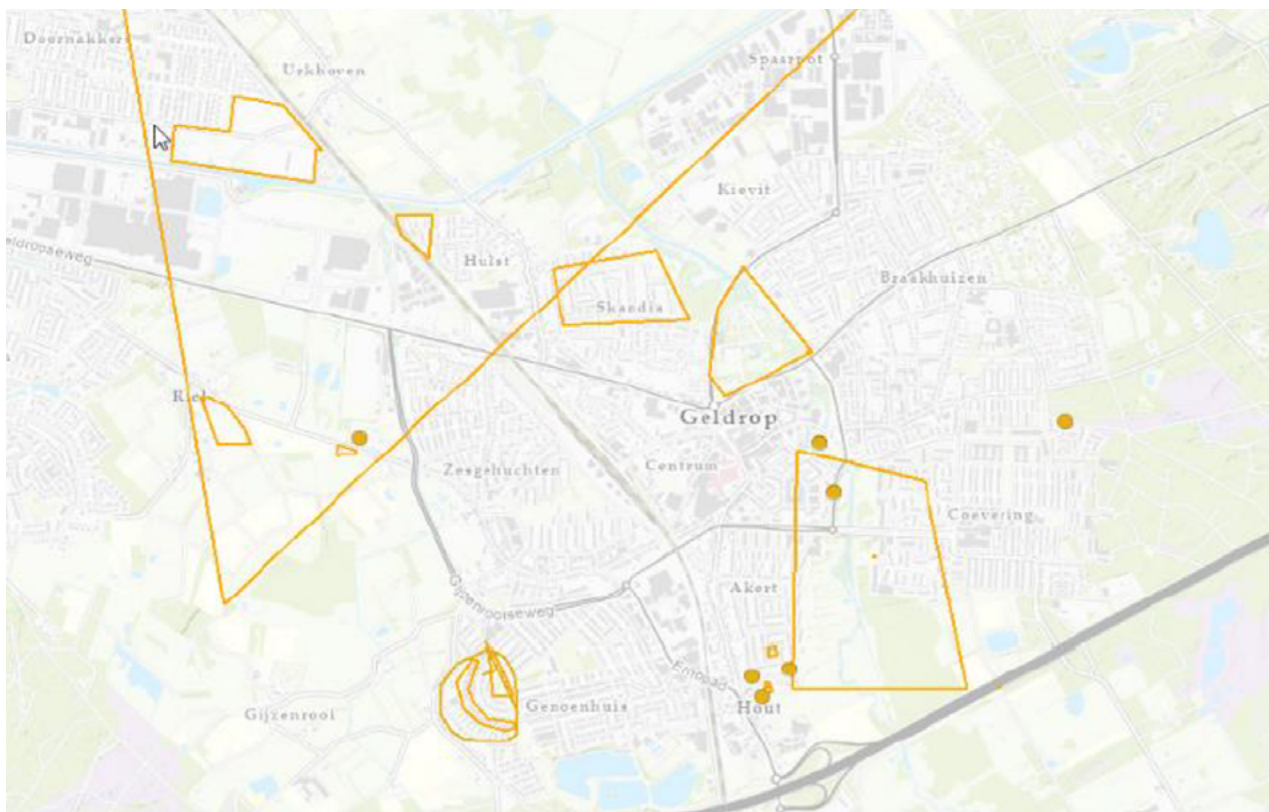
Na bepaling van de vier corridors zijn alle percee-eigenaren met percelen binnen deze corridors geïnformeerd over de totstandkoming van deze corridors. Het informeren gebeurde via huis aan huis brieven.

Daarnaast zijn de partijen geïnformeerd over een online en fysiek participatiemoment. Het online participatiemoment betrof een live uitzending waar informatie over het project, de planning en de te verwachte manier van communicatie met omwonenden en percee-eigenaren gedeeld werd.

Deze is terug te kijken op deze projectwebsite van TenneT:

<https://www.tennet.eu/nl/projecten/provincies/noord-brabant/nieuwe-ondergrondse-verbinding-eindhoven-oost-maarheeze>

en van provincie Noord-Brabant: www.brabant.nl/eindhovennoostmaarheeze

Figuur 2-1 Uitkomsten online participatieplatform

Tevens is een online platform opengesteld waarin participanten gebied specifieke informatie en kenmerken inclusief toelichting hebben kunnen delen in de vorm van lijnen, gebieden en punten, zie figuur 2-1. Deze informatie is gebruikt in de volgende stappen van het traceringsproces. Het fysieke participatiemoment heeft plaats gevonden in de vorm van een tweetal bewonersbijeenkomsten in Heeze en Geldrop. Tijdens de bewonersavonden hebben stakeholders live hun vragen, opmerkingen en kennis kunnen delen over het gebied met specialisten van TenneT.

Doel participatie:

- Actieve bijdrage van betrokken lokale en regionale overheden, netbeheerders en professionele belangengroepen bij bepalen scope en mogelijke tracéalternatieven.
- (Lokale) kennis ophalen en informatie verzamelen als input voor te maken keuzes.
- Alle stakeholders informeren over opgave en proces.

Participatieactiviteiten:

Activiteit	Toelichting	Door wie	Voor wie	Datum
Brieven	Informeren voornemen, corridors, uitnodiging participatie bijeenkomst.	TenneT en bevoegd gezag	Alle stakeholders binnen corridors	Q1 2023
Participatie-bijeenkomst corridors	Deze bijeenkomsten waren erop gericht om informatie te delen, vragen te beantwoorden, maar ook informatie op te halen bij stakeholders binnen de corridors. Hierbij werd geïnformeerd over: • De ligging van de vier corridors. • Onderbouwing van de tot stand komen van de corridors. • Kansen en knelpunten. Bij stakeholders werd in deze bijeenkomst gevraagd naar input, dit kon zijn: • Gebiedsontwikkelingen en gebiedswaarden • Kansen en knelpunten. • Oplossingen voor de opgave. • Meedenken over tracéalternatieven.	TenneT en bevoegd gezag	Alle stakeholders binnen corridors	Q1 2023

2.6.3 Stap 3: Bepalen vier alternatieven (deels uitgevoerd)

Op basis van de uitkomsten van de GIS-analyse en input van stakeholders en omwonenden zijn een viertal 140 meter brede alternatieven bepaald binnen de corridors. Tijdens de GIS-analyse zijn diverse belemmerende gebiedskenmerken in beeld gebracht. Deze analyse is reeds uitgevoerd in het kader van de concept-NRD.

Binnen de mer-procedure wordt het viertal 140 meter brede alternatieven middels bureauonderzoeken nader onderzocht en wordt een plan-MER opgesteld. Aan de hand van deze nieuwe informatie worden de alternatieven beoordeeld in de plan-MER. Daarnaast worden de alternatieven ook nog op andere onderdelen onderzocht zoals bedrijfsbelangen en het financiële aspect. Deze input vormt de basis om een integrale afweging te kunnen opstellen voor de voorkeursbeslissing.

Tevens wordt in deze fase een digitale uitzending georganiseerd in verband met wijziging van het bevoegd gezag, om de stand van zaken omtrent het project te presenteren en updates kenbaar te maken aan het publiek. Dit betreft een digitale uitzending die toegankelijk is voor een ieder die een update wilt ontvangen over de stand van zaken van het project.

Doel participatie:

- Komen tot gedetailleerde alternatieven die worden gedragen door alle belanghebbenden en geïnteresseerden
- Aan de relatie werken met perceeleigenaren en kennisdeling over stand van zaken en onderzoek vanuit TenneT.

Participatieactiviteiten:

Activiteit	Toelichting	Door wie	Voor wie	Datum
Brieven	Update brief. Na bepaling van de alternatieven zijn perceeleeigenaren nader geïnformeerd over de MER procedure en vervolgstappen.	TenneT en bevoegd gezag	Alle stakeholders binnen corridors	Q4 2023
Update digitale uitzending	Tijdens deze digitale uitzending wordt stand van zaken omtrent het project toegelicht. Tevens worden updates kenbaar gemaakt.	TenneT en bevoegd gezag	Alle stakeholders	Q1 2026

Aanvullende communicatie gebeurt via de gebruikelijke kanalen zoals benoemd in paragraaf 2.4.

2.6.4 Stap 4: Voorkeursbeslissing

Nemen voorkeursbeslissing door bevoegd gezag

Nadat de alternatieven bepaald zijn, wordt met behulp van de mer-procedure en de integrale effectenanalyse (IEA) het voorkeursalternatief (VKA) van 140 meter bepaald. Hierover neemt de provincie als bevoegd gezag een voorkeursbeslissing. De ontwerp-voorkeursbeslissing wordt gepubliceerd en iedereen kan hierop een zienswijze indienen.

Activiteit	Toelichting	Door wie	Voor wie	Datum
Brieven	Na nemen van ontwerp-voorkeursbeslissing: Informeren stakeholders die binnen het VKA vallen.	TenneT en bevoegd gezag	Inwoners, perceeleeigenaren, gemeenten, en overige belanghebbenden binnen de 140 meter brede alternatieven	Q3 2026
Publicatie ontwerp voorkeursbeslissing en plan-MER	Ter inzagelegging, men kan hierop een zienswijze indienen.	Bevoegd gezag	Alle belanghebbenden	Q3 2026

Organiseren participatiemoment perceeleeigenaren voorkeursalternatief

Op het moment dat over het voorkeursalternatief is besloten in de voorkeursbeslissing, wordt een participatiemoment georganiseerd. Dit moment wordt ingevuld met een fysieke bijeenkomst op een nader te bepalen locatie. Voor deze bijeenkomst worden alle eigenaren uitgenodigd van percelen die zich bevinden binnen het bepaalde voorkeursalternatief.

Het doel van deze bijeenkomst is om perceel specifieke eigenschappen en wensen van perceeleeigenaren in beeld te krijgen zodat hierin de nadere optimalisatie van het voorkeursalternatief (VKT), van 40 meter binnen het voorkeursalternatief, rekening mee gehouden kan worden. Daarnaast is er mogelijkheid om op verschillende wijze te participeren in deze fase. In de tabel hieronder is uitgewerkt hoe dat exact kan in deze fase.

Activiteit	Toelichting	Door wie	Voor wie	Datum
Brieven	Na nemen voorkeursbeslissing: Informeren stakeholders die binnen het VKA vallen.	TenneT en bevoegd gezag	Inwoners, perceeleeigenaren, gemeenten, en overige belanghebbenden binnen de 140 m brede alternatieven	Q4 2026
Participatie-bijeenkomst voorkeurs-alternatief (140m)	Na bepaling van het VKA zal een nieuwe participatiesessie(s) plaatsvinden. Deze sessie is gericht op alle perceeleeigenaren die binnen de 140 meter strook van het VKA wonen. In deze sessie(s) zal de totstandkoming van het VKA uitgelegd worden. Daarnaast staat deze sessie voornamelijk in het teken van het optimaliseren van het tracé met input van alle stakeholders. Zo kunnen perceeleeigenaren wensen doorgeven waar het tracé moet komen te liggen binnen de 150 meter strook.	TenneT en bevoegd gezag	Inwoners, perceeleeigenaren, gemeenten, en overige belanghebbenden binnen het VKA	Q4 2026
Persoonlijke gesprekken	Wanneer één-op-één gesprekken nodig blijken te zijn, zullen deze uitgevoerd worden met stakeholders. Met deze gesprekken kunnen onderwerpen welke nadere aandacht behoeven in detail besproken worden.	TenneT	Inwoners, perceeleeigenaren, gemeenten, en overige belanghebbenden binnen het VKA	Tijdens het gehele proces
Online projectviewer	De reactiemogelijkheid van de online projectviewer openstellen. Hiermee is informatie voor iedereen beschikbaar en kunnen stakeholders – ook wanneer zij niet aanwezig kunnen zijn bij participatiemomenten – opmerkingen, kansen en belemmeringen in het gebied aangeven. De viewer kan in verschillende stappen en fases van het project gebruikt worden.	TenneT	Alle stakeholders	In diverse fasen van het project

Aanvullende communicatie gebeurt via de gebruikelijke kanalen zoals benoemd in paragraaf 2.4.

2.6.5 Stap 5: Projectbesluit

Uitwerking voorkeursalternatief

Het 140 meter brede voorkeursalternatief wordt na de voorkeursbeslissing uitgewerkt tot een 40 meter breed voorkeustracé (VKT) en vervolgens verfijnd tot een 11 meter breed definitief tracé. Dit definitieve tracé wordt vastgelegd in het projectbesluit. In deze stap van de projectprocedure wordt een project-MER opgesteld waarbij door onderzoek naar de milieueffecten het tracé wordt geconcretiseerd. Alle stakeholders met perceeleigendommen worden geïnformeerd over de uitkomsten van de optimalisatie. Deze informatie wordt per brief met perceeleigenaren gedeeld. Tevens komt deze informatie zichtbaar op de projectwebsite van TenneT. Hierna zullen via persoonlijke communicatie (gesprekken, mails, telefoon) de concrete stappen van het vervolgtraject met de stakeholders worden afgestemd.

Activiteit	Toelichting	Door wie	Voor wie	Datum
Brieven/mail	Na bepaling VKT: • Informeren stakeholders die niet meer binnen het zoekgebied vallen. • Informeren stakeholders die binnen het VKT vallen.	TenneT	Inwoners, perceeleigenaren, gemeenten, en overige belanghebbenden binnen 140m VKA	Q4 2027

Veld- en bodemonderzoek

In deze projectprocedure wordt uitgegaan van een integraal projectbesluit waarin uitvoeringsvergunningen worden meegenomen in het projectbesluit. Dit betekent dat het bodem- en veldonderzoek onderdeel is van het projectbesluit.

Op basis van het gekozen tracé worden daar waar nodig geacht langs het tracé veld- en bodemonderzoeken uitgevoerd om de daadwerkelijke aanleglocatie van de kabel en het daarbij behorende belemmerende strook van 11,0 meter te bepalen. De belemmerende strook is een strook waar TenneT voor de aanleg en instandhouding van de hoogspanningsverbinding gebruik van moet kunnen blijven maken. Deze wordt juridisch vastgelegd.

Om goede afspraken te maken voor de uitvoering van deze veld- en bodemonderzoeken worden door rentmeesters individuele afspraken en betredingstoestemmingen afgesproken met perceeleigenaren binnen het VKT.

Activiteit	Toelichting	Door wie	Voor wie	Datum
Individuele afspraak rentmeester	Na bepaling VKT: • Perceeleigenaren worden benaderd door een rentmeester van TenneT voor het maken van een individuele afspraak. • Doel van dit gesprek is het tekenen van een betredingstoestemming voor de uitvoering van de benodigde onderzoeken op een perceel waarbij specifieke wensen/eisen van perceeleigenaren opgenomen worden.	TenneT	Alle perceeleigenaren binnen het VKT	Q1 2028

Ontwerp projectbesluit en projectbesluit

Nadat het VKT is uitgewerkt tot een definitief tracé, wordt dit tracé vastgelegd in het (ontwerp) projectbesluit. Het ontwerp projectbesluit en project-MER worden ter inzage gelegd. Eenieder kan hierop een zienswijze indienen. Deze zienswijzen worden betrokken bij het definitieve projectbesluit wat daarna wordt gepubliceerd. Belanghebbenden kunnen hiertegen in beroep gaan bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (rechtszaak).

Activiteit	Toelichting	Door wie	Voor wie	Datum
Publicatie ontwerp projectbesluit en project-MER	Ter inzageleging, men kan hierop een zienswijze indienen	Bevoegd gezag	Eenieder	Q4 2027
Publicatie definitief projectbesluit	Men kan hierop reageren door middel van beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (rechtszaak)	Bevoegd gezag	Alle belanghebbenden	Q2 2028

Aanvullende communicatie gebeurt via de gebruikelijke kanalen zoals benoemd in paragraaf 2.4.

2.7 Beroep

Tijdens de beroepsfase wordt er open gecommuniceerd over het project. Er zal indien mogelijk minnelijk tegemoetgekomen worden aan eventuele beroepen.

2.8 Het vervolg: voor elke fase passende participatie

Dit project kent verschillende fases. De wijze van participatie zal afgestemd en/of aangepast worden voor iedere fase in het project en aan de hand van lopende procedures. De exacte aanpak wordt door het bevoegd gezag samen met TenneT bepaald. Op deze manier kunnen ervaringen vanuit eerdere fases geïmplementeerd worden in nieuwe fases van het project.

Heeft u vragen over de inhoud en participatie van het project?

Dan kunt u een mail sturen naar:

Provincie Noord-Brabant: Eindhovenmaarheeze@brabant.nl

TenneT: Eindhovennoostmaarheeze@tennet.eu

Bijlage 1 | Lijst met begrippen en afkortingen

Tabel 1 Lijst met definities

Term	Definitie
Zoekgebied	Het gebied waarbinnen het kabeltracé een plek moet krijgen.
Studiegebied	Het gebied waarbinnen zich milieugevolgen kunnen voordoen als gevolg van de voorgenomen activiteit (of alternatieven) en dat dient te worden beschouwd in het MER. De omvang van het studiegebied kan per milieuaspect verschillen.
Corridor	Een brede krijtstreep van circa 800 meter breed die een eerste globale ligging weergeeft van een mogelijk kansrijk tracéalternatief.
Alternatief	Versmald zoekgebied met een breedte van circa 140 meter waarbinnen de ligging van een tracéalternatief wordt uitgewerkt.
Voorkeursalternatief (VKA)	Door bevoegd gezag als optimaal 140 meter alternatief bepaald.
Voorkeustracé (VKT)	Een strook met een breedte van circa 40 meter. Binnen deze strook is ruimte voor de aanlegstrook en werkruimte voor de realisatie van een kabelverbinding.

Tabel 2 Lijst met overige termen

Term	Definitie
150 kV-kabels	Ten behoeve van het transporteren van elektriciteit via het transformatorstation naar het middenspanningsnet en 380 kV/220 kV net.
Alternatief	Een andere manier dan de voorgenomen activiteit om (in aanvaardbare mate) tegemoet te komen aan de doelstelling(en). De Wet milieubeheer schrijft voor, dat in een MER alleen alternatieven moeten worden beschouwd, die redelijkerwijs in de besluitvorming een rol kunnen spelen.
Initiatiefnemer	Een natuurlijk persoon, dan wel privaat- of publiekrechtelijk rechtspersoon (een particulier, bedrijf, instelling of overheidsorgaan) die een bepaalde activiteit wil (doen) ondernemen en daarover een besluit vraagt.
Kilovolt (kV)	Eenheid van elektrische spanning.
mer	De wettelijk geregelde procedure van milieueffectrapportage, die is geïntegreerd in de projectprocedure; een hulpmiddel bij de besluitvorming, dat bestaat uit het maken, beoordelen en gebruiken van een milieueffectrapport en het evalueren achteraf van de gevolgen voor het milieu van de uitvoering van een activiteit.
MER	Milieueffectrapport: een rapport waarin de resultaten worden neergelegd van het onderzoek naar de milieueffecten van een voorgenomen activiteit en van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven daarvoor.
Natura 2000	Ecologisch netwerk van speciale beschermingszones die zijn aangewezen ingevolge de Habitatrichtlijn of de Vogelrichtlijn.
Natuurnetwerk Brabant (NNB)	Het door de provincie Noord-Brabant beschermingsregime op natuurnetwerk. Dit is een netwerk van bestaande en deels nieuwe natuurgebieden die door ecologische verbindingzones met elkaar verbonden zijn.
Notitie reikwijdte en detailniveau (NRD)	De NRD geeft aan welke alternatieven in het milieueffectrapport (MER) onderzocht worden en welke milieuaspecten daarbij relevant zijn (reikwijdte) en de aanpak en gedetailleerdheid van de onderzoeken (detailniveau) de alternatieven onderzocht en beschreven worden in het milieueffectrapport (MER).
Variant	Een variatie op een alternatief op een (klein) onderdeel, subkeuze binnen een alternatief.
Voorgenomen activiteit of Voornemen	Een voornemen ziet op het uitvoeren van een verkenning naar een mogelijke bestaande of toekomstige opgave in de fysieke leefomgeving.
Werkstrook	De werkstrook is het gebied dat tijdens de aanlegfase wordt gebruikt voor het opstellen van machines en voertuigen en voor het opslaan van afgegraven zand.

Tabel 3 Lijst met afkortingen

Afkorting	Betekenis
EHVO	Hoogspanningsstation Eindhoven Oost
MHZ	Hoogspanningsstation Maarheeze
kV	kilovolt
mer	Milieueffectrapportage (procedure)
MER	Milieueffectrapport
NNN	Natuurnetwerk Nederland
NRD	Notitie Reikwijdte en Detailniveau
VKA	Voorkeursalternatief
VKT	Voorkeustracé
IEA	Integrale Effecten Analyse

